

מוניר מחמוד:
 „שבוע בישראל עולה לנו חמש משכורות!“

כל ישראלי שאני מכירה - חוץ ממני עצמי - כבר היה במצריים לפחות פעם אחת. המצרים, לעומת זאת, כמעט ולא באים אלינו. אומרים שלא-כל-כך נותנים להם לבוא, אומרים שעדיין מסתכלים שם בעין עקומה במי שנוסע לארצו של האויב הישן, אומרים שהעם המצרי עצמו עדיין חושש מישראלים ומאדעם.

את מוניר מחמוד, אזרח מצרי, תושב קאהיר, העוסק בתיירות וגם משדר בעברית מ"קול קאהיר", פגשתי בתל-אביב. ביקשתי ממנו לספר לי מה האמת בעניין אי-בואם של המצרים לבקר בישראל.

התשובה היא הרבה יותר פשוטה מכפי שאתם חושבים. יש אצלנו שיכבה גדולה מאוד של עניים, שלא יכולים לנסוע לשום מקום. יש שיכבה דקה של עשירים, שכמו אצלכם נוסעים לפאריס, ללונדון ולניו-יורק. מה שנשאר זה השיכבה האמצעית, שמרוויחה מעט מדי מכדי לבלות בישראל, ואם הם נוסעים הם נוסעים למקומות זולים כמו תורכיה, יוון. תייר מצרי צריך להוציא כ-600 דולר אם הוא רוצה לבלות שבוע בישראל. 600 דולר זה 1500 גינני, וזה הון-תועפות לפקיד-ממשלה שמרוויח 200-400 גינני בחודש. כשאתם, הישראלים, באים אלינו למצריים, אתם יכולים לבלות שבוע שלם ב-150

אפרת בית-תלמי:
 „לחזור הביתה ולהיווכח שגרים בו זרים!“

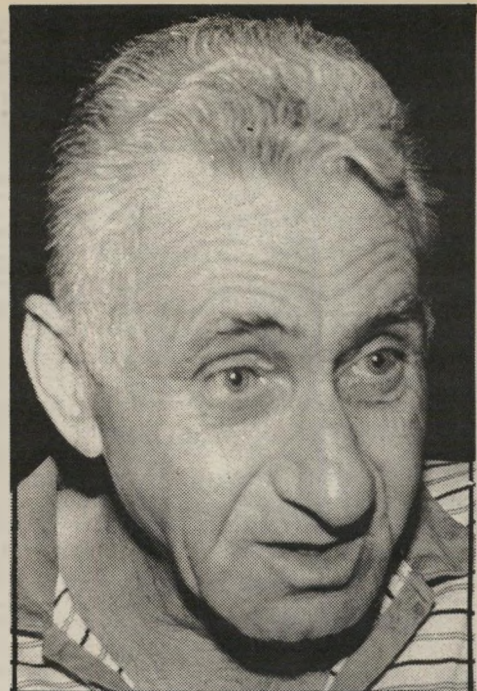
קשה להתווכח עם החשיבות של הנסיגה מסיני, אבל לאנשים שחיו שם קשה לראות רק את השיקול הרציונלי, הקר. הקשר העמוק למקום עומד מעל לכל, מעל לדיעות פוליטיות מוצקות, מעל לחישובים מע-שיים. גם היום, 12 שנים אחרי ביקור סאדאת, שבע שנים אחרי הנסיגה, קשה להגדיר במילים את הקשר הזה.

אפרת בית תלמי, שחיה פרק-זמן בשארם, מנסה להסביר מה היתה סיני לגביה.

ההתייחסות שלי לסיני בכלל, ולשארם בפרט, היא התייח-סות שונה לגמרי. כשמנסים למקד דברים - זריחות, שקיעות, ים, גופים - זה לא מעביר את המסר. וזהו תחושה שאי-אפשר להעביר במילים.

אני באה מחינוך די שמאלי. אין לי בעייה עם החזרת שטחים, אבל יש לי בעייה לגבי סיני. גיליתי שאני מנסה למצוא צידוקים פסודורציונליים מדוע אי-אפשר להחזיר את המקום.

● כמו...
 נימוקים כלכליים של שדות-הנפט ושדות-התעופה, שאני לא יכולה להתייחס אליהם ברצינות רבה מדי. נימוקים שהמקום הזה, סיני, לא שייך מבחינה גיאוגרפית למצריים, והחלוקה הזאת, שצירפה את סיני למצריים, שורשיה בשילטון הבריטי. השייכות של סיני לברזלים ולא למצרים. התייחסות

יצחק גרציאני:
 „היה קשה לראות את הדגל יורד!“

יצחק גרציאני, מפקד תיזמורת צה"ל, בוודאי לא ישכח את היום שבו ניגנו הוא ותיזמורתו את ההימנון המצרי בטכס קבלת-הפנים לנשיא מצריים, אנוור אל-סאדאת.

הוא גם לא שוכח את הסיפורים שמאחורי הקלעים. הכל קרה באופן פתאומי, מהיום למחר. לא היה בידינו ההימנון המצרי, וגם לא התווים. ואני, מיוזמתי, התקשרתי עם קול ישראלי ונניצח-ל לחפש הקלטה של ההימנון.

● אף אחד לא הניחה אותך?
 לא היה בכלל עם מי לדבר. כולם היו בפאניקה. נסעו לירושלים. אני לקחתי על עצמי את היוזמה והנחתי שהתיזמורת היא שתנגן את ההימנון. ברגע האחרון קיבלתי קלטת של ההימנון, רשמתי לפי השמיעה תווים והכנתי את

התזמורת. בנמלהתעופה קיבלנו את התווים המקוריים, אבל כבר לא עשינו בהם שימוש.

● איך היתה ההרגשה בטכס בנמלהתעופה?
 ההתרגשות היתה עצומה. המתח היה גדול במיוחד מפני שהשתמשנו בתווים שאני רשמתי. אבל אף אחד לא בא כטי-ענות. להיפך, התיזמורת קיבלה הרבה מתמאות.

אני מקווה שאני אוכה עוד לנגן את ההימנון הירדני וה-סעודי והסורי, וכך הלאה.

● באיזה עוד הזדמנויות ניגנתם את ההימנון המצרי?
 לצערנו היינו צריכים לנגן את שני ההימנונים כשהחזרנו את סיני. סיני הוחזרה בשלושה שלבים, ובשלושתם ניגנו. ההרגשה לראות את דגלי-ישראל יורד מראש התורן היתה קשה מאוד, אבל זאת גם היתה ההרגשה הכללית של כל עם ישראל.

(אורית זרובבל)

אנוור אל - סאדאת בירושלים

דולר, שזה חלק קטן מהשכר שלכם.

● בלומר, הבעייה היא רק כספית?
 הבעייה היא בעיקר כספית. נכון שהפרוצדורה לבקר בישראל לוקחת זמן, אבל כמוכונ אין שום איסור על זה. אם הפי-רוצדורה תקצר, ואתם תורידו את המחירים כאן, אני בטוח שיותר ויותר מצרים יבואו לבקר בישראל.

● עכשיו אני אשאל אותך את השאלה ששום תייר לא יכול להתחמק ממנה. איך ישראל מוציאה הן בעיניך?

ארץ יפה מאוד. הניקיון כאן ממש מרשים. אני, אישית, מאוד אוהב את קצב-החיים בישראל, ומאוד אוהב את החום שהאנשים כאן מקרינים ואת המהירות שבה הם מתחברים. יש לי כבר הרבה חברים בישראל. (דניאלה שמי)

גיני - לירה מצרית. השם בא מהמטבע הבריטי גיני. שם הנוזר מהמושבה הבריטית לשעבר באפריקה, גינאה.

להסכס-השלום כלא-טוב מהרבה בחינות. אבל הסיבה העיי-קרת שלי לשלילה היא שפשוט לא רציתי שיחזירו את סיני. הנימוקים שלי הם לא רציונליים, ואני מודעת לזה.

● ואת מרגישה כך גם כיום?
 את הנימוקים „הרציונליים“ שללתי מיד. תחושת-האובדן קיימת גם כיום. במקום הזה היו תחושות שלא קיימות במ-קומות אחרים. הוא משרה הרגשה של קרושה, אולי כמו שירד-שלים עושה לאחרים.

ברור לי לגמרי שמבחינה פוליטית לא יכולנו להחזיק בסיני. כמו שבסופו של דבר נותר על הגדה והרצועה, היינו צריכים לוותר על סיני.

● ולא חזרת לשם מאז?
 לגבי שארם היתה לי תחושת שייכות חזקה. המקום שייך לי, ואני שייכת לו, וברגע שהוא לא שלנו, זה כמו לחזור הביתה ולהיווכח שגרים בו אנשים זרים.

(אורית זרובבל)